

HOE CREËER JE LOKAAL DRAAGVLAK VOOR MAATSCHAPPELIJKE DIENSTTIJD?

Hoger Onderwijs

Portret: Oetsen van der Veen

“Door maatschappelijke diensttijd (MDT) heb ik ontdekt hoe ik mijn vak van theatermaker kan combineren met de huidige maatschappelijke vraagstukken.” Oetsen van der Veen is oud-student van de opleiding docent theater van NHL Stenden Hogeschool in Leeuwarden. Hij werkt nu fulltime als theatermaker. Jeroen Slaets is projectleider MDT en was opdrachtgever vanuit de netwerkorganisatie ‘Time to connect.’

Portret: Jeroen Slaets

Welke meerwaarde biedt MDT volgens jullie aan het onderwijs?

Jeroen: “Zelf ben ik opgeleid in het cultureel maatschappelijk werk dus naar elkaar omzien is altijd mijn drive geweest. Ik ben gestart als MDT-coördinator bij Time to Connect met de ambitie om jongeren te linken aan maatschappelijke projecten. Dat is de kern van onze stichting. We willen problemen onder jongeren zichtbaar maken en tegelijkertijd gebruik maken van de talenten en kwaliteiten van die jongeren. Daar ligt onze focus.”

Oetsen: “Ik kwam in contact met Jeroen tijdens een zogenaamde speeddate met opdrachtgevers. Deze was georganiseerd door mijn opleiding Docent Theater van NHL Stenden. Time to Connect wilde zich op de speeddate laten inspireren door creatieve studenten met als doel om de mentale gezondheid onder jongeren te bevorderen door gebruik te maken van deze creativiteit. In overleg met Jeroen kwamen we op het thema eenzaamheid onder jongeren.

In eerste instantie was ik niet heel enthousiast omdat het onderwerp me niet raakte totdat ik me erin ging verdiepen. Blijkbaar voelde één op de tien studenten die rondliepen op mijn eigen Hogeschool zich eenzaam. Toen werd het zaadje dat Jeroen had gezaaid ineens een hele coole plant.

Jeroen vult aan: "We zien veel jongeren die worstelen. Het gaat dan over sociale achterstanden bijvoorbeeld rondom woningnood, armoede en ook eenzaamheid. Diverse studies wijzen op het belang van vrijwilligerswerk en wat dit kan doen voor studentenwelzijn. Oetsen had een helder doel en dat inspireerde ons weer. Hij wilde een theatervoorstelling maken voor en door eenzame jongeren."

Oetsen: "Hoe meer ik me verdiepte in het onderwerp hoe meer ik gemotiveerd raakte. Het deed iets met mezelf. Ik vroeg me af in hoeverre ik me ooit eenzaam voelde. Het fascineerde me enorm. De groep deelnemers was op een gegeven moment heel hecht. Door het creatieve avontuur dat we aangingen zijn er vriendschappen ontstaan. Mijn zorgende kant is aangezet. Er is blijvend iets in mij veranderd."

Oetsen vervolgt: "Wat belangrijk is bij een succesvolle implementatie van MDT is dat de opdrachtgever goed afstemt met de student. In mijn geval had ik behoefte aan een bepaalde mate van vrijheid en autonomie. Ik wilde zelf invulling geven aan de opdracht en die ruimte kreeg ik. Jeroen zorgde vanuit zijn netwerkorganisatie voor de deelnemende jongeren. Met mijn docenten besprak ik meer de inhoudelijke aspecten die gingen over de regie van een bepaalde scene."

Jeroen: "Op mesoniveau is er een lijntje met de teamleider van de opleiding maar de student heeft de leiding. Waar de ene student kaders en richtlijnen nodig heeft zoekt de ander de grenzen op. Time to Connect bood met MDT als instrument Oetsen de gelegenheid om zich te verdiepen in bepaalde problematiek en deze zichtbaar en bespreekbaar te maken. Door de voorstelling te spelen in de Harmonie, de stadsschouwburg van Leeuwarden, in plaats van te kiezen voor het eigen theater van de Hogeschool, kon Oetsen een groter publiek aanspreken. Ruim honderd belangstellenden bezochten de voorstelling.

Achteraf was dat een gouden greep want we hebben daarmee niet alleen gespeeld voor scholen en jongeren maar ook voor de gemeenteraad. Daarmee hebben we het belang van MDT nog meer duidelijk gemaakt en hopelijk een stap gezet om het aanbod veilig te stellen voor de toekomst. Ik merk dat maatschappelijke diensttijd helaas soms de verkeerde associaties oproept. Mensen vergelijken het met de maatschappelijke stage en denken dan dat MDT hetzelfde is. Terwijl er bij MDT geen sprake is van een verplichtend karakter.”

Oetsen: “In deze opdracht kwamen de wereld van het theater en het sociale domein samen. Maatschappelijke thema’s bespreekbaar en zichtbaar maken in het theater heeft potentie. Daar wil ik me in specialiseren. Maar met de huidige plannen van het kabinet om te gaan bezuinigen op de kunst- en cultuursector en een streep te zetten door MDT worden we dubbel geraakt. Terwijl het juist in deze tijd van polarisatie zo belangrijk is dat we voor elkaar zorgen.”

Heb je nog een tip voor andere scholen die MDT aan willen bieden?

Jeroen: “De voorstelling van Oetsen heeft bijgedragen aan de kennis over eenzaamheid onder jongeren en het welzijn en de sociale cohesie van deze groep vergroot. De manier van werken droeg bij aan de empowerment van zowel Oetsen als van de zes deelnemende jongeren; ze zijn gegroeid in hun zelfvertrouwen en ook bevestigd in hun intentie om met hun eigen verhaal maatschappelijk impact te hebben. Een mooie bijvangst is dat we de relevantie van MDT onder de aandacht hebben gebracht en er tegelijkertijd lokaal draagvlak is gecreëerd onder sociaal-maatschappelijke ondernemers in de stad.”

Oege Reitsma en Mark Geerts van NHL Stenden (Onderwijs Onderzoek & Internationalisering) reageerden:

“Vanuit het hbo denken wij dat een MDT-project passend kan zijn voor studenten die een bepaalde behoefte hebben waar de hbo-instelling niet in kan voorzien. We denken dan bijvoorbeeld aan het invullen van een oriëntatieperiode voor studenten die overwegen te stoppen met de opleiding. In deze oriëntatieperiode kunnen de studenten een project doen waarin reflectie op eigen waarden en persoonlijke doelstellingen, maar bijvoorbeeld ook werken aan verbreding van hun netwerk, belangrijke activiteiten zijn. Het lijkt ons dat MDT een aanvulling kan zijn voor studenten die zoeken naar zingeving en verder willen kijken dan de dagelijkse routine op de hogeschool of op hun werk. Het lijkt ons waardevol om stil te staan bij zin, doel en bijdrage aan de wereld. MDT is een mooie manier om anderen te ontmoeten.”

Tips & Tricks

1. **Lokaal draagvlak creëren:**
 - Faciliteer de betrokkenheid van studenten bij maatschappelijke projecten om hun competenties en talenten te benutten.
 - Maak maatschappelijke vraagstukken met, voor, door en onder jongeren zichtbaar en bespreekbaar.
2. **Creatieve benaderingen integreren:**
 - Organiseer interactieve sessies zoals speeddates om innovatieve ideeën te genereren.
 - Gebruik kunstvormen zoals theater om maatschappelijke thema's te verkennen en te presenteren.
3. **Autonomie en zelfsturing bevorderen:**
 - Zorg voor een duidelijke afstemming met studenten en bied ruimte om zelfstandig invulling te geven aan projecten.
 - Creëer een balans tussen structuur bieden en ruimte geven voor exploratie en grensverleggende activiteiten.
4. **Zichtbaarheid en impact vergroten:**
 - Faciliteer uitvoeringen en presentaties op prominente locaties om een breder publiek te bereiken.
 - Betrek lokale gemeenschappen en beleidsmakers om het belang van maatschappelijke diensttijd (MDT) te benadrukken.
5. **Empowerment en zelfvertrouwen stimuleren:**
 - Werk aan de empowerment van jongeren door hen te betrekken bij projecten die hun zelfvertrouwen en maatschappelijke betrokkenheid vergroten.
 - Ondersteun leerlingen en studenten in het ontwikkelen van hun eigen narratief en maatschappelijke impact.
6. **Oriëntatie en reflectie faciliteren:**
 - Gebruik MDT-projecten als een middel voor leerlingen en studenten om te reflecteren op hun waarden en persoonlijke doelstellingen, vooral voor degenen die overwegen te stoppen met hun opleiding.
 - Bied mogelijkheden voor diepgaande reflectie en zelfontdekking tijdens de oriëntatieperiode.
7. **Netwerkontwikkeling en sociale cohesie bevorderen:**
 - Stimuleer studenten om hun professionele en persoonlijke netwerk uit te breiden door middel van MDT-projecten.
 - Creëer kansen voor betekenisvolle interacties en bijdragen aan de samenleving.

Colofon

Landelijk Onderwijsplatform MDT

Datum: 04-02-2025

Geïnterviewden: Oetsen van der Veen,

Jeroen Slaets, Oege Reitsma en Mark Geerts

